

Ο Χρήστος του Κρουστόφωνα, μουσικός και εμψυχωτής της Αλληλεγγύης

Αναστασία Γρηγοριάδου

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί την απομαγνητοφώνηση και προσαρμογή σε γραπτό λόγο της ομιλίας της Αναστασίας Γρηγοριάδου στο 9ο Συνέδριο της Ε.Ε.Μ.Ε. "Η Μουσική Εκπαίδευση σε έναν κόσμο που αλλάζει: Ταυτότητες, Αξίες, Εμπειρίες" (15-17 Απριλίου 2022). Η ομιλία πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 16 Απριλίου 2022, στο πλαίσιο Συμποσίου με τον τίτλο: Μουσική στην κοινότητα και η περίπτωση της Μπάντας δρόμου του Κρουστόφωνα με συντονιστή τον Χρήστο Ερκέκογλου.

Είναι μεγάλη η τιμή να συμμετέχω στο 9ο Συνέδριο της Ε.Ε.Μ.Ε., καθώς θυμάμαι όλη αυτή την παρέα από το 1ο Συνέδριο που έγινε το 1998 στο θέατρο Αυλαία. Εκεί τους είχα πρωτογνωρίσει. Εννοώ την Ε.Ε.Μ.Ε., τον Πολύβιο, τον Νίκο... Και σήμερα από αυτό το βήμα μου δίνεται η ευκαιρία να μιλήσω για τον Χρήστο, τον Χρήστο Ερκέκογλου. Έναν υπέροχο άνθρωπο, όλο έμπνευση και ενέργεια, που τόσο καθόρισε τις ζωές πολλών ανθρώπων σε αυτή την πόλη και που τόσο πολύ μας λείπει. Θα μιλήσω κυρίως ως δημοσιογράφος αλλά και ως άνθρωπος που ήμουν δίπλα στο Κρουστόφωνο και στη Μπάντα του και παρακολουθούσα την πορεία του Χρήστου.

Τον Χρήστο τον γνώρισα, όσο μπόρεσα, και ήμουν τυχερή. Τον θαύμασα και τον θαυμάζω στον εξακολουθητικό ενεστώτα. Η πρώτη φορά που τον συναντώ είναι τη δεκαετία του '90. Είναι ακριβώς η εποχή που γνωρίζω τον Λευτέρη Αγγουριδάκη και τον Νίκο Θεοδωρίδη. Ήταν το 1997 στην Αποθήκη του Μύλου. Παρακολουθώ με τον τρίχρονο τότε γιο μου την παράσταση «Ο Πέτρος ... και ο λύκος;». Ευφάνταστη, πρωτότυπη, γεμάτη ενέργεια, μια δυναμική παράσταση συνεργασίας που θα τη θυμόταν για πολύ καιρό ο γιος μου κι εγώ το ίδιο. Έτσι γνώρισα και το Κρουστόφωνο. Έτσι γνώρισα τον Χρήστο, μάγο, μαέστρο και εμψυχωτή σε μια συλλογική ιστορία, που για μένα φαινόταν από την αρχή πως είναι μια κολεκτίβα ανήσυχων μουσικών με ωραία τρέλα, που ήθελες δεν ήθελες, ευτυχώς μπορούσαν να σε παρασύρουν στον ρυθμό τους, είτε είσαι μικρός είτε μεγάλος.

Το Κρουστόφωνο συστηνόταν ως «ομάδα», και αυτό ήταν. Σήμερα πολλοί που έζησαν στα εργαστήρια ή στις ομάδες του –σε κάποιες ήμουν τυχερή και συμμετείχα κι εγώ- μιλούν για την «οικογένεια» του Κρουστόφωνα και πιστεύω πως έχουν δίκιο. Αυτό το συνεργατικό πνεύμα το είχε ο Χρήστος και όχι μόνο. Όποτε τον ρωτούσα δημοσιογραφικά, ιδιωτικά ή δημόσια, γιατί έδινε πάντα το παρών η Μπάντα Δρόμου του Κρουστόφωνα ή κάποιες φορές και μόνος του, όπως θυμάμαι στο πάρκο της παραλίας σε εκδήλωση για τα προσφυγόπουλα, η απάντηση ήταν πάντα η ίδια: πως σε όλες τις εποχές, και ειδικά σε αυτήν που είναι ιδιαίτερα άγρια, πρέπει να στηρίζουμε τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη, πρέπει να υπάρχει αλληλεγγύη. Και αυτό ο Χρήστος το έκανε πάντα πράξη.

Αν η μουσική είναι προσωπική έκφραση που σε συναντά με άλλους ανθρώπους, αν η μουσική εκπαίδευση και η εκπαίδευση γενικώς δεν είναι απλώς λόγια, αν η μουσική παιδαγωγική έχει μεγάλη σημασία για την ανάπτυξη των παιδιών, αν οι καλύτεροι μουσικοπαιδαγωγοί δίνουν το παράδειγμα με τη ζωή τους και δεν αρκούνται στα λόγια και στην τυπική διδασκαλία, ο Χρήστος είναι ένα φωτεινό παράδειγμα. Μουσικός ανήσυχος και τολμηρός, εμπυχωτής και συντονιστής και πάντα κοντά σε όσους είχαν ανάγκη εμπύχωσης.

Δημοσιογραφικά, όπου υπήρχε δρώμενο συμπαράστασης για ένα δίκαιο σκοπό, πάντα τον έβλεπα εκεί. Στη συλλογική ζωή της πόλης, της εκπαίδευσης, της συμπαράστασης σε ότι θεωρούσε δίκαιο.

Επιτρέψτε μου δύο προσωπικές αναφορές: Η μία αφορά στο ξαφνικό κλείσιμο της ΕΡΤ, όταν έπεσε το μαύρο τον Ιούνιο του 2013, στην οποία εργάζομαι και εργαζόμουν και τότε, συγκεκριμένα στον 9.58. Η Μπάντα Δρόμου του Κρουστόφφονου και ο Χρήστος, από όσο θυμάμαι, ήρθαν τότε με δική τους πρωτοβουλία και από τις πρώτες ώρες πραγματοποιήθηκαν δρώμενα που μας συγκίνησαν όλους. Βαθιά ευγνωμοσύνη...

Το ίδιο άμεσος ήταν ο Χρήστος και η Μπάντα Δρόμου σε μια σειρά άλλων δράσεων, όπως τον Δεκέμβριο του 2013 με τα τόσα αγαπημένα και καθιερωμένα κάλαντα στο δρόμο. Συχνά πριν βγούμε στον δρόμο περνούσαν από το στούντιο. Εκείνο το Δεκέμβριο λοιπόν, άλλαξαν τους στίχους για να τραγουδήσουν κάλαντα για την εκστρατεία *Σώστε το νερό*, ενάντια στην πώληση της ΕΥΑΘ σε ιδιώτες.

Θυμάμαι πάρα πολλά ακόμη: ΚΟΘ underground, ΚΕΘΕΑ, Αντιρατσιστικό φεστιβάλ, Υποστήριξη στο στέκι μεταναστών, Μέριμνα παιδιού, Εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, Κοινωνικό ιατρείο αλληλεγγύης, Ένωση για τα δικαιώματα των πεζών... Η Μπάντα Δρόμου έπαιζε πάντα για κοινωνικούς σκοπούς, δίνοντας το παρών σε κοινωνικούς αγώνες, σε κάθε κάλεσμα.

Μια σκηνή με τον Χρήστο που θυμάμαι πολύ έντονα, ήταν σε κάποια δράση στο πάρκο της παραλίας, στα πρώτα προσφυγικά κύματα. Ήταν εκεί και η Μαριάννα Ερκέκογλου και ο Τάσος Γλαντζής... Ο Χρήστος, με μικρά μουσικά όργανα και με τη δύναμη της μουσικής, ξεπέρασε κάθε γλωσσικό εμπόδιο και χάρισε στιγμές χαράς σε παιδιά που επικοινωνήσαν μέσα από ρυθμούς. Έφτιαχνε και συντόνιζε αυτοσχέδιες ομάδες με παιχνίδια κρουστών στο λεπτό.

Μέχρι και μένα που σας μιλάω, σε μία κατασκήνωση του Κρουστόφφονου στην Πλάκα Λιτοχώρου, με έπεισε να παίξω μουσική κι εγώ είμαι εντελώς άσχετη. Όπως χαρακτηριστικά του έλεγα «Χρήστο έχω δύο αριστερά χέρια, μην προσπαθείς να κάνεις τίποτα». Μου έλεγε: «Αποκλείεται!». Με έπεισε λοιπόν να πιάσω τουμπελέκι, με αμφίβολα αποτελέσματα, αλλά μπροστά στη χαρά ποιος νοιάζεται!

Έδινε και έπαιρνε χαρά, έδινε αλληλεγγύη και έπαιρνε την αγάπη πολλαπλάσια, κατάφερνε να την πολλαπλασιάσει εντός του. Έτσι πιστεύω. Το νταούλι του και η καρδιά του χτυπούσαν για το δίκιο και νομίζω πως όλο αυτό το αντιμετώπιζε σαν συνάντηση και χαρά και όχι σαν υποχρέωση. Ο ίδιος έλεγε πως η φιλοσοφία του Κρουστόφφονου έχει πολλά κοινά με την επικούρεια φιλοσοφία ζωής. Προσπαθούμε, έλεγε, να αντλήσουμε ευχαρίστηση από τη μουσική και τον χορό και να μοιραστούμε τη χαρά με τον κοινωνικό περίγυρο.

Από μια δεύτερη προσωπική αναφορά αποδεικνύεται επίσης ότι όταν έλεγε «Είμαι εδώ», ήταν πάντα εκεί. Ζητούσα κάποια βοήθεια για μια μουσική, ένα τραγούδι, κάτι που ήθελα για την εκπομπή, ακόμη και Κάλαντα, ήταν πάντα δοτικός. Όχι στα λόγια που χάνονται, μα έμπρακτα.

«Η Μουσική Εκπαίδευση σε ένα κόσμο που αλλάζει» είναι ο τίτλος του 9ου συνεδρίου της Ε.Ε.Μ.Ε., και σε ένα κόσμο που αλλάζει έχουμε ανάγκη από την προσωπικότητα, το φως, τη δύναμη του Χρήστου. Έχουμε ανάγκη από πολλούς Χρήστους. Ο ίδιος λέει πολλά περισσότερα στην εκπομπή του 9.58 *Ξενοδοχείο*, με οικοδέσποινα την Φωτεινή Μπαλογιάννη... Η εκπομπή αυτή τελείωνε με μια χαρακτηριστική φράση: «Αυτό που μας σώζει είναι ο έρωτας, η τέχνη και η επιστήμη, με αυτήν ακριβώς τη σειρά» (<https://www.ertecho.gr/radio/958fm/show/ksenodoxeio-958/podcast/96317/14okt2015-xenodochio-958/>).

Η Αναστασία Γρηγοριάδου είναι δημοσιογράφος, παραγωγός ραδιοφωνικών εκπομπών στον σταθμό 9,58 της ΕΡΤ3.

Εικόνα: Φωτογραφία από εκδήλωση στην παραλία της Θεσσαλονίκης με ομάδες κρουστών της πόλης. Στο κέντρο της φωτογραφίας είναι ο Λευτέρης Αγγουριδάκης και ο Χρήστος Ερκέκογλου